

REZUMAT

al tezei de doctorat intitulată:

CERCETĂRI PRIVIND INSERTIA ABSOLVENȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR AGRONOMIC PE PIAȚA MUNCII

Doctorand: **MERLUȘCĂ N. Sorin-Iulian**

Conducător științific: **Prof. Univ. Dr. TUREK RAHOVEANU Adrian**

CUVINTE-CHEIE: competențe, angajabilitate, experiențe de învățare, satisfacția studenților și absolvenților

Începând cu semnarea Declarației de la Bologna în 1999, România și-a asumat angajamentul de a alinia politicile educaționale la valori și principii europene. Această transformare a facilitat integrarea învățământului superior românesc într-un cadru european comun, promovând un sistem educațional de calitate și reforme structurale menite să îmbunătățească accesul la educație și să sprijine inserția absolvenților pe piața muncii într-un mod eficient și sustenabil.

Astfel, transformările semnificative pe care învățământul superior agronomic din România le-a parcurs în ultimele decenii, în acest context al integrării în Spațiul European pentru Învățământ Superior, nu se limitează doar la adaptarea curriculumului pentru a reflecta cele mai recente tehnologii și practici agricole, ci includ și implementarea unor standarde înalte de calitate în educație, conform normelor și direcțiilor europene în domeniul educației și cercetării.

În paralel, piața muncii în domeniul agronomic se distinge prin cerințele permanente pentru inovare, adaptarea la schimbările climatice și necesitatea unei gestionări durabile a resurselor naturale. Integrarea pe piața muncii devine astfel un proces complex, în care absolvenții trebuie să demonstreze nu doar competențe tehnice solide, dar și capacitatea de a răspunde rapid și eficient la diversele provocări ale sectorului agronomic.

În acest context, responsabilitatea instituțiilor de învățământ de profil de a furniza competențe relevante, actuale devine o condiție pentru asigurarea angajabilității și susținerea performanței prin resurse bine pregătite.

Teza de doctorat își propune astfel să aducă o contribuție semnificativă în acest domeniu prin evaluarea nivelului de satisfacție al studenților și absolvenților raportat la competențele dobândite și calitatea experienței de învățare, având ca studiu de caz USAMV București. Ca element de asigurare a calității, teza propune dezvoltarea sistemului de gestiune a performanței cu ajutorul instrumentului Balanced Scorecard adaptat contextului educației universitare agronomice. Acest instrument adaptat din mediul de business la caracteristicile mediului educational reprezintă o inovație strategică pentru îmbunătățirea relevanței experiențelor de învățare și a inserției absolvenților pe piața muncii.

Abordarea teoretică a lucrării s-a bazat pe analiza literaturii de specialitate, a legislației, teoriilor și modelelor existente, cât și valorificarea rezultatelor studiilor și cercetărilor relevante. Documentarea extinsă – atât în plan national cât și international, corelând mediul de business cu mediul educational, a creat fundamentul pentru realizarea studiului de caz –la

nivelul USAMV București– particularizând inserția pe piața muncii la studenții și absolvenții programelor de studii oferite de această universitate.

Metodologia cercetării include ancheta bazată pe chestionar, analiza comparativă, analiza SWOT, sinteza într-un demers științific etapizat de la culegerea datelor, la centralizare, prelucrare și interpretare. Sursele referitoare la date statistice, calitative și cantitative au fost reprezentate de documente oficiale, rapoarte ale Ministerului Educației, agențiilor din subordine, Institutului Național de Statistică, USAMV București.

Caracterul aplicativ al lucrării este asigurat prin varianta adaptată propusă a instrumentului Balanced Scorecard, având ca platformă de implementare o aplicație personalizată, ce integrează atât elementele teoretice studiate cât și rezultatele cercetării realizate în cadrul USAMV București.

Teza de doctorat intitulată "Cercetări privind inserția absolvenților de învățământ superior agronomic pe piața muncii" este structurată pe două secțiuni: una teoretică și una aplicativă, care se bazează pe cercetări proprii.

În prima secțiune, intitulată "Studiu Bibliografic", sunt abordate următoarele aspecte:

Capitolul I explorează tendințele actuale privind învățământul universitar în România, incluzând structura și caracteristicile acestuia, autonomia universitară și finanțarea sistemului de învățământ.

Integrarea în Spațiul European pentru Învățământ Superior este platforma principală care a determinat tendințele învățământului superior românesc, obiectivul principal fiind promovarea unui învățământ de calitate prin reforme profunde și un cadru legal unitar. Alinierea politicilor educaționale la standardele europene implică actualizarea programelor educaționale și implementarea unor standarde ridicate de calitate. Aceste reforme urmăresc creșterea competitivității și compatibilității sistemului educațional românesc în context european.

Capitolul prezintă etapele cheie ale Procesului Bologna în mod cronologic. Declarația de la Bologna din 1999 marchează începutul schimbărilor majore în învățământul superior românesc, continuă cu Declarația din Praga (2001) și Declarația din Berlin (2003) accentuându-se importanța cooperării internaționale și a mobilității academice. Declarația din Bergen (2005) și Declarația din Londra (2007) au consolidat reformele, punând accent pe asigurarea calității și pe recunoașterea calificărilor la nivel european. Declarația din Leuven (2009) și Declarația din Budapesta (2010) au subliniat importanța educației continue și a învățării pe tot parcursul vieții. Declarația din București (2012) și Declarația din Yerevan (2015) au promovat inovația și adaptabilitatea sistemelor educaționale la noile cerințe ale pieței muncii. Declarația din Paris (2018) și Declarația din Roma (2020) au reînnoit angajamentul pentru cooperare și dialog social, adaptând sistemele de învățământ la provocările globale contemporane. Astfel, aceste reforme au fost esențiale pentru adaptarea sistemului educațional la cerințele și provocările contemporane, promovând astfel un învățământ superior care să răspundă atât nevoilor studenților, cât și celor ale pieței muncii.

În contextul european de transformări, analiza învățământului universitar este realizată prin raportare la cadrul legislativ național, în baza valorilor promovate, a structurii organizatorice și a dinamicii din ultimii 8 ani a rețelei de peste 100 de universități.

Autonomia universitară completează tabloul de analiză a sistemului universitar, înglobând perspectiva europeană prin 4 dimensiuni majore incluse: autonomia organizațională,

academică, financiară și autonomia personalului, ce pun în evidență cadrul legal și responsabilitățile Guvernului, Ministerului Educației și ale universităților, rezultând un grad mediu de autonomie comparativ cu celelalte țări europene.

Primul capitol se încheie cu analiza metodologiei de finanțare a sistemului universitar prin raportare la alocarea fondurilor publice și la garantarea stabilității sistemului învățământului superior.

Capitolul II analizează asigurarea calității în sistemul universitar, detaliind cadrul legislativ și implementarea managementului calității în învățământul superior.

Detalierea procesului de reformă prin analiza acțiunilor planificate și realizate la nivel național pentru perioada 2021-2024 oferă un cadru de analiză a progresului în spațiul universitar și puncte de reper pentru analiza asigurării calității în directă corelație cu standardele europene. Ancorarea analizei în cadrul legislativ emis de Ministerul Educației, legislația aferentă activității ARACIS și CNATDCU, standardele ENQA garantează o perspectivă integrată asupra asigurării calității. Din punct de vedere metodologic, capitolul include analiza principiilor axate pe cele 4 procese interconectate în asigurarea calității, oferind consistență operațională în 3 domenii principale: capacitate instituțională, eficacitate educațională și managementul calității.

Capitolul include și o analiză comprehensivă a standardelor pentru garantarea calității atât internă cât și externă și a standardelor agențiilor de asigurare a calității, din perspectiva principiilor care stau la baza acestor standarde. Această analiză este completată de planul de acțiune pentru 2022-2026 ce oferă elementele de dezvoltare viitoare, consolidând abordarea europeană a sistemului de asigurare a calității.

- **Capitolul III** se concentrează pe marketingul educațional, inclusiv instrumentele și strategiile de marketing utilizate în contextul învățământului superior. Analiza este realizată având ca punct de plecare conceptele de bază în marketing fundamentate pe noțiunile de schimb, tranzacție și relaționare. Abordarea de business este valorificată ulterior în plan educațional prin adaptarea conceptelor și identificarea elementelor caracteristice marketingului educațional. Analiza aduce valoare adăugată lucrării prin rezultatele identificate pe care marketingul educațional le poate genera: creșterea notorietății universității, creșterea numărului de studenți, creșterea veniturilor. Pentru garantarea acestor efecte, sunt identificate instrumente specific marketingului educațional și canalele aferente: publicitate, marketing digital, relații publice, vânzări directe, programe de referință, promoții și discounturi, fiind elaborată o strategie pe 7 dimensiuni interconectate. Analiza oportunităților dar și a dezavantajelor și riscurilor aferente contribuie la fundamentarea adecvată a unei strategii de marketing educațional, ca element de promovare și brand instituțional al universității.

Partea a-II-a, intitulată "Cercetări Proprii", include:

Capitolul IV, care cuprinde o cercetare calitativă și cantitativă a percepțiilor studenților și absolvenților cu privire la relevanța competențelor dobândite în contextul pieței muncii.

Analiza programelor de studii de la nivelul USAMV București reprezintă un preambul al cercetării, oferind informații despre profilul absolvenților în termeni de competențe dezvoltate și domenii de angajabilitate. De asemenea, oferta educațională USAMV este detaliată din perspectiva abilităților și cunoștințelor căutate de angajatori și domeniilor educaționale, corelând resursele existente ce susțin procesul educațional.

Capitolul cuprinde cadrul metodologic al cercetării, obiectivele și ipotezele, instrumentele utilizate. Pentru a evalua percepțiile studenților și absolvenților USAMVB cu privire la calitatea experienței de învățare și competențele dobândite în timpul studiilor de licență, s-a aplicat un chestionar structurat în trei secțiuni. Chestionarul, adresat unui eșantion de 600 de studenți și absolvenți USAMVB, a obținut 582 de răspunsuri.

Prima secțiune a chestionarului include 7 întrebări închise despre datele de identificare ale respondenților (vârstă, gen, reședință, statut educațional, facultatea studiată, programul de studii absolvit sau în curs de absolvire, loc de muncă actual). A doua secțiune conține doi itemi principali cu subitemi evaluați pe scala Likert în 5 puncte, cu variații de la 1 la 5. Primul item evaluează satisfacția privind calitatea experienței de învățare prin factori precum: conținutul și structura cursurilor, calitatea predării, reputația USAMVB în rândul angajatorilor, orientarea practică a cursurilor, nivelul cunoștințelor și abilităților dobândite, servicii suport bazate pe consiliere și planificare a carierei, oportunități de angajare, calitatea facilităților universitare. Al doilea item evaluează competențele dobândite, precum: cunoașterea domeniului de studio, capacitatea de a profesa în domeniu, competențe digitale specifice, creativitate și inovație tehnică, management, colaborare în echipă, comunicare într-un limbaj internațional, abilități și cunoștințe antreprenoriale. Ultima secțiune completează profilul respondenților, analizând participarea lor la diverse activități și servicii oferite de USAMVB, precum: târguri de muncă, cursuri de pregătire profesională, apartenența la Asociația studențească, consiliere și orientare profesională, burse de mobilități, stagii de internship, realizarea unui CV profesional, utilizarea platformei USAMV Jobs.

Analiza datelor calitative și cantitative referitoare la nivelul de satisfacție al studenților raportat la experiența de învățare valorifică astfel 9 factori ale căror scoruri contribuie la validarea ipotezelor cercetării. Experiența de învățare este completată în designul cercetării de evaluarea competențelor dobândite de studenți pentru a analiza multifactorială a inserției pe piața muncii.

Capitolul V se axează pe studiul inserției absolvenților de învățământ superior agronomic pe piața muncii, abordând aspecte precum tranziția de la studii la viața profesională, inserția socio-profesională și adaptarea educației universitare la cerințele pieței muncii. De asemenea, include un studiu de caz privind dezvoltarea unui sistem de management al performanței bazat pe Balanced Scorecard la USAMV București.

Secțiunea despre tranziția de la studii la viața profesională în domeniul agronomic explorează cum absolvenții interacționează cu piața muncii și subliniază oportunitățile variate disponibile pentru aceștia. Absolvenții de la USAMV București sunt pregătiți să se angajeze în diverse sectoare precum producția alimentară, consultanța de mediu, cercetare, servicii guvernamentale, educație, consultanță și expertiză, administrație și management, medicină veterinară și sănătate publică, construcții și mediu. Aceștia dobândesc competențe care le permit să gestioneze unități agricole, să participe la proiecte de cercetare, să ofere servicii de consultanță, să implementeze politici agricole și să controleze calitatea alimentelor.

Capitolul subliniază și domeniile emergente care oferă noi oportunități de angajare, cum ar fi tehnologiile de precizie, agricultura urbană, editarea genetică, agricultura sustenabilă, roboții și automatizările agricole, energiile regenerabile și managementul apei și resurselor. Aceste domenii creează profesii noi, cum ar fi specialiști în agricultura digitală, manageri de ferme verticale, cercetători în biotehnologie și consultanți în sustenabilitate agricolă.

Secțiunea despre inserția socio-profesională a studenților analizează tranziția complexă de la educație la piața muncii, evidențiind importanța investiției în educație și a rețelelor sociale. Se subliniază că participarea la evenimente sociale și activități extracurriculare este esențială pentru dezvoltarea competențelor necesare în carieră.

USAMV București pune un accent deosebit pe organizarea de activități menite să sprijine dezvoltarea socio-emoțională a studenților. Centrul pentru consiliere și orientare în carieră (CCOC) furnizează cursuri cu tematică ce include dezvoltare personală, sesiuni de consiliere psihologică și organizează evenimente sociale și sportive cu participare largă. În plus, opt asociații studențești activează în cadrul universității, promovând voluntariatul și implicarea în comunitate, contribuind astfel la dezvoltarea rețelelor sociale și a competențelor necesare pentru succesul pe piața muncii.

Secțiunea despre adaptarea educației la cerințele pieței muncii în contextul agronomiei moderne subliniază importanța pregătirii studenților pentru provocările și oportunitățile actuale și viitoare. USAMV București răspunde acestor provocări prin integrarea unor programe educaționale moderne, axate pe competențe digitale și domenii emergente precum agricultura sustenabilă, biotehnologia agricolă și energiile regenerabile.

Tehnologiile digitale joacă un rol esențial în agricultura modernă, crescând productivitatea și eficiența fermelor. USAMV București a integrat cursuri de agricultură de precizie și tehnologie digitală în curriculum, pregătind studenții pentru utilizarea acestor tehnologii. De asemenea, peste 200 de studenți au beneficiat de cursuri de competențe digitale în ultimii trei ani, iar universitatea a obținut certificarea ca centru autorizat de testare CERTIPORT, asigurând calitatea și recunoașterea diplomelor emise.

O nouă categorie de locuri de muncă este în creștere, legată de agricultura sustenabilă, biotehnologia agricolă și energiile regenerabile. USAMV București adaptează curriculumul său pentru a include aceste domenii, asigurându-se că studenții sunt pregătiți pentru viitor. Practicile agricole sustenabile, utilizarea energiilor regenerabile și gestionarea eficientă a resurselor de apă sunt piloni ai strategiei universitare.

Aceste inițiative nu doar că răspund cerințelor actuale ale pieței muncii, dar și pregătesc viitoarele generații de agronomi să contribuie la sustenabilitatea și inovația în agricultură.

Analiza indicatorilor de tranziție pe piața muncii este valorificată la nivelul USAMV București, din perspectiva managementului performanței, prin propunerea unei versiuni adaptate mediului educațional a instrumentului Balanced Scorecard. Elementul central îl reprezintă design-ul hărții strategice, aceasta oferind o reprezentare clară și structurată a obiectivelor strategice și a modului în care acestea vor fi îndeplinite. Instrumentul include 4 dimensiuni centrale care sunt operaționalizate pentru a oferi date privind profilul fiecărui student raportat la indicatori relevanți pentru inserția pe piața muncii. Aplicație propusă devine astfel o platformă care colectează și prelucrează aceste date axate pe fiecare student în parte pentru a genera direcțiile viitoare de intervenție, dezvoltare, asigurare a calității dintr-o perspectivă holistică.

Capitolul VI conține concluziile generale ale cercetării și recomandări pentru îmbunătățirea inserției absolvenților de învățământ superior agronomic pe piața muncii.

Balanced Scorecard, ca instrument de măsurare a performanței axat pe obiective și indicatori, permite măsurarea și evaluarea performanței studenților USAMV București în vederea creșterii angajabilității pe piața muncii. Dimensiuni propuse: nivel academic, socio-

profesională, stare de bine, diversitate, implicare civică, auto-dezvoltare creează prin indicatorii incluși un profil complex, dinamic, relevant atât pentru student, cât și pentru instituția de învățământ, în vederea articulării politicilor și strategiilor pentru asigurarea angajabilității absolvenților în domenii relevante domeniilor de studiu.

Astfel, structura lucrării de doctorat reflectă atât o analiză detaliată a contextului teoretic și legislativ relevant pentru învățământul superior din România, cât și cercetări empirice și aplicative care vizează o înțelegere profundă a inserției profesionale a absolvenților în domeniul agronomic.